

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE

1947

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

DRUGI POLJOPRIVREDNI FORUM

HRANA ZA EVROPU

U SUSRET NOVOJ STRATEGIJI RAZVOJA AGROPRIVREDE SRBIJE

Subotica, 11–13. oktobar 2012.

**Tema izlaganja: Značaj i neophodnost izrade nove
Strategije razvoja agroprivrede Srbije**

Prof. dr Miladin M. Ševarlić, predsednik DAES

Prof. dr Jelena Birovljev, potpredsednica DAES

Poslednja šansa da Srbija...

... uradi samostalno novu

Strategiju razvoja poljoprivrede/agroprivrede
i smanji hendikep naše NEKONKURENTNOSTI,
pre pristupanja Evropskoj uniji!

Sledeća etapa je ...

... samo prilagođavanje
nacionalnih prioriteta

u okviru realizacije nadnacionalne ZAP EU

Strategija čega i do kada?

- Strategija **poljoprivrede** – farmerskog sektora (ratarstvo, voćarstvo i vinogradarstvo, stočarstvo) ili **agroprivrede** (pred-, farmerski i postfarmerski)
- Strategija poljoprivrede: **sa ili bez ruralnog razvoja**
- Strategija **do 2020-te**, kada bi realno Srbija mogla biti članica EU (ukoliko prihvati sve zahteve od KiM, preko GMO, do ...) i ako ne bude članica EU

Razlozi i svrha Strategije

- poseban značaj poljoprivrede i sela u Srbiji
- uticaj globalizacije, liberalizacije, demografije, klime i kriza
- izazovi pred konvencionalnom poljoprivredom
- bitka za samodovoljnost u proizvodnji hrane

Novi strateški okvir do 2020:

- razvoja poljoprivrede i pripadajućih industrija
- nužnost strukturnih promena: stočarstvo, specijalizacija, visokodohodovne proizvodnje, neagrarne delatnosti u RP
- reforme i stabilnosti agrarne i ruralne politike
- multifunkcionalnog značaja poljoprivrede i sela
- uloge države, agro-kompanija, RPG, agro-institucija
- prilagođavanja ZAP EU i svetskim trendovima

1 - Zašto nam je potrebna nova Strategija?

- **Strategija razvoja poljoprivrede Srbije (2005)** na bazi podataka sa početka tranzicije privrede, dostupnosti inostranih donacija i kredita kojih više nema i pre najave svetske (2008) i domaće ekonomske krize (2010)
- **Prelazni trgovinski sporazum Srbije sa EU, od 2014-te izjenučene carinske stope** i za većinu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u Srbiji sa stopama koje se primenjuju u 28 zemalja EU, a konkurentnost poljoprivrednih proizvođača u Srbiji (1 poljoprivrednik hrani 20 potrošača) je 11 puta manja nego farmera u Nemačkoj (1 farmer hrani preko 220 potrošača)
- Uskoro će biti **potpisan SSP i od poslednje članice EU**, posle čega imamo **4-godišnji period** od kada će se primenjivati odredba o prodaji poljoprivrednog zemljišta kupcima iz EU pod istim uslovima, a Srbija možda ni tada neće početi da koristi značajnija sredstva za poboljšanje nivoa konkurentnosti naše poljoprivrede
- **Pregovori Srbije sa WTO** i zahtev USA da se promeni **Zakon o GMO**
- Harmonizacija legislative sa EU je formalno uglavnom izvršena ali u **praksi nedostaju podzakonska akta, sredstva za primenu i institucije za realizaciju** (laboratorije)
- **Nova baza podataka Popisa poljoprivrede 2012-te**

2 - Zašto nam je potrebna nova Strategija?

- Smanjuje se:
 - broj stanovnika – potrošača (za preko 400.000 lica u periodu 2002-2012)
 - zemljišta – posebno oranica u okolini BG, NS, SU, KG i NI
 - učešće stočarstva u BDP poljoprivrede, **trajna uvozna zavisnost stočarskih proizvoda**
 - NE-zainteresovanost za poljoprivredno zanimanje – sledi kriza poljoprivrednika
- Povećava se:
 - broj siromašnih i gladnih
 - siromaštvo ruralnog stanovništva
 - sela i stanovnika u selima
 - broj likvidiranih preduzeća i zadruga
 - broj nezaposlenih i penzionera – niska kupovna moć
 - standardi kvaliteta i cena hrane
 - izvoz sirovina a uvoz prerađevina
 - liberalizacija i konkurencija na domaćem tržištu

«Anatomija» suficita STR PPP Srbije

- Demistifikacija suficita PPP
- $2,7 - 1,4 = 1,3$ mlrd US \$
- Smanjenje broja stanovnika
- Porast gladnih i sa redukovanom ishranom
- Cenovni uticaj rasta vrednosti
- Niže izvozne nego uvozne stoka zastupljenost stočarstva, preradevina, ...

Polazišta za novu Strategiju

- **Bazirana na znanju, iskustvima drugih zemalja i ZAP EU (CRO – SLO - PL)**
- Definisati principe izrade i realizacije
- Ekološki i ekonomski održiva – zaštita voda, zemljišta i biodiverziteta
- Povećati **učešće stočarske proizvodnje**
- Ekološki prihvatljiviji koncepti razvoja - **bez GMO**
- Pravednija raspodela agrarnog budžeta (**bez subvencija za ViV, livade i pašnjake; 76%; 2.500**)
- **Smanjenje sive ekonomije**
- **Poboljšanje konkurentnosti i profitabilnosti**
- Prilagođavanje klimatskim promenama
- **Izvozno orijentisana za finalnu potrošnju (sveži i prerađeni)**
- Ekonomski podsticati udruživanje porodičnih gazdinstava (**Restitucija ZZ**)
- Pozicionirati **agrobiznis kompanije kao regionalne lidere**
- Podsticati samozapošljavanje u neagrarnim delatnostima ruralnih područja
- Socijalnu politiku prilagoditi potrebama ruralnog stanovništva
- Stabilnost mera u srednjoročnom periodu
- Razvojna banka za agroprivredu
- **Utvrđiti pokazatelje za monitoring realizacije i Godišnji izveštaji o efektima**

SADRŽAJ STRATEGIJE

- **Analiza stanja poljoprivrede Srbije**
- **Ocena konkurentnosti poljoprivrede Srbije**
- **Ocena uporedivosti AiR politike Srbije sa ZAP EU**
- **SWOT analiza**
- **Vizija**
- **Misija**
- **Ciljevi i prioriteti agrarne i ruralne politike**
- **Nacionalni programi razvoja poljoprivrede (i PI)**
- **Nacionalni program ruralnog razvoja**
- **Mere i aktivnosti za ostvarivanje ciljeva i programa**
- **Plan potrebnih sredstava za realizaciju Strategije (2014-2020)**
- **Zakonodavni i institucionalni okvir razvoja poljoprivrede**
- **Monitoring implementacije Strategije (godišnji merljivi indikatori)**

Vizija

**Da proizvođačima hrane,
stanovnicima sela
i Srbiji svaki dan bude bolji !**

Godina	Ukupno RPG	Broj aktivnih RPG	Broj RPG korisnika po Uredbi o regresiranju repromaterijala	Broj pasivnih RPG
2004	38.000			
2004	38.000			
2008	410.477	363.640	270.675	46.837
2009	439.646	341.820	84.821	97.826
2010	444.806	295.000	74.901	155.072
2011	453.994	278.475	82.821	175.519

Poljoprivreda ne traži da joj država dâ, već da joj vrati !

1999: 8,3%

2000: 4,7%

2002: 2,5%

2004: 4,9%

2008: 4,0% + **dug 20.000 RSD/N-RPG**

2009: 2,2%

2011: 2,4% + **Dug 30%**

2012: 2,7% - **obaveze iz 2011-te** (pre rebalansa)

HVALA !

Ekonomskom institutu
Direktoru Draganu Šagovnoviću

Hvala na pažnji!

Prof. dr Miladin M. Ševarlić

milsevar@eunet.rs

Prof. dr Jelena Birovljev

birovljevj@ef.uns.ac.rs

